

E L S L L I B R E S

“LOS FUNDAMENTOS DE LA HISTORIA Y LA FILOSOFIA”, per Manuel Serra i Moret (Editorial Americalee, Buenos Aires, 1943).

Aquesta nova obra de Manuel Serra i Moret, ultra un valor intrínsec pel seu contingut orgànic i documental, té un immens valor doctrinal: el de donar una visió més ampla i polifacètica dels fets històrics d'allò que acostumem a veure en llibres d'historiadors oficials. El cultiu especialitzat i exclusiu d'una branca del saber produeix sovint una intoxicació més o menys dogmàtica. Quant als historiadors, gairebé tots han patit del mal de veure el món a través del telescopi militar o d'un esquematisme cronològic. Ja fa alguns anys el gran fisiòleg francès Charles Richet, com a protesta contra aquesta deformació oficial de la història, publicà un breu tractat d'història universal, que assolí gran èxit, d'acord a un nou sentit crític de caire biològic i humà. Fa poc temps, un fisiòleg anglès, Haggaard, ha publicat una mena de revisió històrica a través de la medicina (*El metge en la història*), que ens mostra l'enorme valor de la interpretació de la història sota un caire més humà.

Es allò mateix que trobem, des del primer instant, en el llibre de Serra i Moret. Aquestes obres tenen una utilitat pedagògica superior a les dels especialistes, com també un valor filosòfic més universal.

Es un llibre fonamental, destinat a la divulgació, però “d'ambicions transcendents”, segons pròpia confessió de l'autor. En cada pàgina sentiu la importància cabdal de la filosofia de la història; l'estreta compenetració d'ambdues ciències es ben evident en la investigació de la realitat evolutiva de la vida humana.

“La història de la humanitat és la història de la cultura”, ens diu l'autor en el pròleg. “El pas del temps s'adverteix per la major amplitud, per la major capacitat de visió i comparació; pel més gran desig de conèixer; per l'aplicació més segura i més àgil de la raó”. “Conèixer, pensar, raonar, és fer història i filosofia”. Perquè la filosofia no sols s'aprèn llegint els tractats dels erudits; s'aprèn arreu de la vida aprofundida, en les obres d'art, en la sublim literatura, en l'estudi i meditació directa de la Naturalesa.

El mestre Manuel Serra i Moret, polític eminent, economista documentat, humanista d'acció, coneixedor pràctic de la psicologia social, ha pogut emprendre amb original profunditat la tasca difícil d'oferir-nos un estudi sintètic i clar de la filosofia de la història i de la història de la filosofia, encarats sempre com a coneixement de l'home amb una ingenuïtat i claretat lliures de prejudicis i de limitacions.

Comença per fer un resum de l'evolució geològica de la terra i de la prehistòria antropològica, per a seguir fent un estudi de la mentalitat primitiva, d'un interès considerable per la concentració de coneixements i punts de vista agrupats sota una visió antropològica. Tracta després les civilitzacions primitives: Caldea, Egipte i Grècia, i recorda l'art i la filosofia gregues com a fonts de la nostra cultura. Segueix un dels més interessants i valuosos capítols del llibre: el que tracta sobre les religions, on després de fer un resum històric de les religions universals, analitza les relacions històriques de l'Imperi romà i de l'Església catòlica tot demostrant la barreja de conceptes polítics i religiosos que tanta influència han tingut, i tenen encara, en la història europea. L'exposició objectiva dona a aquests paràgrafs una valor documental i informativa, sense que el lector es perdi i pugui divagar-hi. Ans, al contrari, el criteri dialèctic i ordenador de l'autor dona a aquesta síntesi una vida i una justesa de visió ben necessàries per a la reivindicació de la veritat històrica, tothora mixtificada pels dogmatismes.

Un altre capítol és dedicat principalment a la filosofia i les seves evolucions, fins arribar al lliurt pensament com a adquisició de l'home racional modern. Difícil tasca la de sintetitzar aquestes matèries, fer-les accessibles i donar-los també un implacable sentit crític que mení el lector a formar-se una idea coherent i harmònica del tema. La lluita de la ciència contra el fanatisme (per desgràcia tan ignorada àdhuc de molts “científics”) ha estat dibuixada de manera clara i concreta per la mà mestra de Serra i Moret. Creiem que aquest capítol és un dels

més importants de tot el llibre, i dels que mereixen ésser meditats.

El capítol final conté una visió filosòfica del món actual, una exposició ràpida de les tendències de la filosofia moderna, que duu tot esperit conscient a plantejar-se, enfront de la realitat, el problema de la llibertat intel·lectual i el del valor de l'home com a tal, amo del seu destí històric.

Dintre de l'aparent modèstia d'aquesta obra, hi ha una força pedagògica i un contingut cultural que només un esperit clarividenc i cultivat podia encomanar-l'hi. Es l'obra d'un sociòleg que la dedica a orientar amb fermesa i claredat els lectors, que, cal esperar-ho, seran molts. Diguem finalment que aquest llibre és, en gran part, una bona contribució a la nostra Societat d'Estudis Polítics, Econòmics i Socials.

J. C.

La Justícia a Catalunya durant la República

(Ve de la pàg anterior)

las porciones catalanas y vascas de detrás del Pirineo”. Qui sap si aquest “permiso” de França, que fa uns quants anys hauria semblat un somni, pot convertir-se en la realitat d'una “Catalunya gran”, integrant una Federació que ultrapassi els límits ibèrics.

Però si el problema està plantejat en forma terminant, no ho està de manera integral: el planteja un castellà, en forma castellana i des d'un punt de vista castellà. Asúa vol que bascos, catalans i gallecs facin un plebiscit per tal que hom sàpiga si llurs regions desitgen o no la separació. Però la qüestió no té sols una cara: en té dues de ben marcadetes. ¿Per què no fer un altre plebiscit a Castella —a l'Espanya no regionalista políticament— per tal d'acabar la seva actitud davant les reivindicacions regionals? Puix que, segons el resultat d'aquesta resolució, es plantejarien i es desenrotllarien d'una o altra manera els plebiscits a celebrar en les esmentades regions. Es possible que Bascònia, Catalunya i Galícia, davant una Espanya disposada, no a concedir, sinó a reconèixer situacions autonòmiques, no pensarien en absolut en separacions. Davant una Espanya absorbent, intransigent, desconexedora de tota llibertat regional, podrien votar per la ruptura de tot vincle.

(Acabarà).

La primera sessió acadèmica

Contràriament a allò que anunciàvem en el nostre darrer número, i per causes estranyes a la nostra voluntat, la primera sessió acadèmica de la S.C.E.P.E.S. no es pogué celebrar el 9 de gener; tindrà lloc el 6 de febrer.

Recordem als nostres consocis i amics que en aquella ocasió seran discutides les ponències de la Comissió d'Estudis Econòmics y de la d'Estudis Polítics que vàrem publicar en l'última edició de l'“Avenç”. Tenim el goig d'anunciar que s'han rebut esmenes a les ponències, la qual cosa vol dir que hi haurà una discussió interessant. La sessió tindrà lloc doncs, el dia 6 de febrer, a les cinc de la tarda, al Casal de Catalunya (Chacabuco 863).

Tota la correspondència a: Chacabuco 863, Casal de Catalunya

Impremta Fontana - Perú 796 - Bs. Aires (Rep. Argentina)